

‘Zo’n hel wens je echt niemand toe’

Jacob Derwig vertolkt een vrouwenhater in ‘Naar Damascus’.

door **Nico de Boer**

August Strindberg (1849-1912), met Henrik Ibsen de belangrijkste Scandinavische toneelschrijver, staat bekend om zijn furieuze vrouwenhaat. „Ja, dat is het eerste wat mensen altijd van hem zeggen. Dat hij een vrouwenhater was”, zegt Jacob Derwig (1969) over zijn zware hoofdrol in ‘Naar Damascus’. „Daarbij wordt gemakshalve vergeten dat hij vooral ook een vrouwenliefhebber was. Hij kon verschrikkelijk verliefd worden. Hij was drie keer getrouwd. Maar het ging altijd mis. Dan voelde hij zich schuldig, maar vooral verraden. Daardoor is hij de vrouw de grond in gaan schrijven.” In ‘Naar Damascus’ maakte Strindberg de balans op van zijn moeizame relatie met vrouwen. Het verhaal speelt zich voorname-lijk af in het hoofd van de hoofd-persoon. Derwig: „In het ziekenhuis begint de nachtmerrie. Iedereen die hij daar tegenkomt, zit in zijn hoofd. Zo komt hij de naaste versie van zijn geliefde tegen en de gruwelijkste versie van haar ex-man. Die is dokter en heeft een gek in huis. Maar in de nachtmerrie blijkt de dokter gek en de gek normaal. De man is volkomen paranoïde en het gaat maar door. Het is een bizarre droomsequen-tie.”

Derwig heeft zich voor zijn rol verdiept in het leven van de Zweedse schrijver, al is het absoluut niet de bedoeling dat hij een August Strindberg gaat spelen. „In zijn roman *Inferno* beschrijft hij de hel die hij indertijd beleefde. Hij was

bezig met alchemie en probeerde op een hotelkamer in Parijs goud te maken. Hij balanceerde op het randje van gekte. Hij kwam in een ziekenhuis terecht en is daar ook weer uitgekomen.”

Dramaturge Janine Brogt bewerkte de drie stukken die ‘Naar Damascus’ vormen tot één avondvullende voorstelling. Derwig: „Drie was te veel, dan ben je zeven uur bezig. Bovendien lijken de stukken qua thematiek en plot nogal op elkaar. Het is een donker en zwaar werk. Wij maken het veel lichter. Ik denk dat we de goede toon gevonden hebben om het publiek mee te nemen. Janine heeft ook Strindbergs taal directer gemaakt, waardoor je beter aanvoelt wat er aan de hand is.”

- *Hoe actueel is het stuk nog?*

„Natuurlijk gelden de huwelijkske problemen ook vandaag nog. Je kunt je er moeiteloos in verplaat-sen, denk ik.”

- *Herkent hij als getrouwd man iets in de hellegang van zijn hoofd-persoon?*

„Nee, het gaat ook wel heel ver.

Het is zo’n paranoïde inferno. Dat wens je niemand toe. Het is wél wat toneel moet zijn: een vreselijk verheftigde versie van de werkelijkheid.”

De titel verwijst naar het bijbelse verhaal van Saulus die op weg naar Damascus verblind raakt door een licht, door Jezus wordt aangesproken en zich bekeert. „De man in het stuk volgt eenzelfde weg. Om uit zijn nachtmerrie te ontwaken, moet hij in een soort verlichte staat zien te geraken en tot het besef komen dat hij het an-

ders moet aanpakken, anders kan hij met niemand nog samenle-ven.”

Gastregisseuse Pierre Audi (regis-seur en artistiek directeur van De Nederlandse Opera en het Hol-land Festival) ziet zijn encenering van ‘Naar Damascus’ als een epi-loog bij de geslaagde toneelcyclus over het huwelijk die Ivo van Hove maakte. „Naast onze voorstel-ling doet Audi zes of zeven opera’s in een jaar. Hij heeft net een ope-rapremière in München achter de rug. Hoe hij dat allemaal klaar-speelt, weet ik niet. Maar je merkt wel dat hij uit de operawereld komt. Van Hove maakt altijd eerst een heel precieze tekstanalyse. Au-di begint met het scheppen van beeld en sfeer.”

‘Naar Damascus’ door Toneelgroep Amsterdam. Met o.a. Jacob Derwig, Karina Smulders, Leon Voorburg, Frieda Pittoors, Fred Goessens, Hugo Koolschijn, Chris Nietvelt en Kitty Courbois. Tournee van 31 maart tot en met 24 mei.

‘Het is wat toneel moet zijn: een vreselijk verheftigde versie van de werkelijkheid’

Jacob Derwig, acteur bij Toneelgroep Amsterdam, vertolkt de wanhopige vrouwenhater in Strindbergs 'Naar Damascus'.

foto **Cees Zorn**/GPD